

I

(Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės)

REZOLIUCIJOS

TARYBA

Tarybos rezoliucija dėl atnaujintos Europos suaugusiųjų mokymosi darbotvarkės

(2011/C 372/01)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

KADANGI:

Pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijoje „Europa 2020“ pripažįstama, kad mokymasis visą gyvenimą ir gebėjimų ugdymas yra svarbiausi elementai reaguojant į esamą ekonomikos krizę bei gyventojų senėjimą ir atsižvelgiant į platesnę Europos Sąjungos ekonominę ir socialinę strategiją.

Krizės metu išryškėjo pagrindinis suaugusiųjų mokymosi⁽¹⁾ vaidmuo, kurį, sudarydamas galimybę suaugusiesiems – visų pirma žemos kvalifikacijos ir vyresnio amžiaus darbuotojams – stiprinti savo gebėjimą prisitaikyti prie darbo rinkos ir visuomenės pokyčių, jis gali atlikti siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų. Suaugusiųjų mokymasis yra vienas iš būdų darbo netekusiems, dėl restruktūrizavimo nukentėjusiems ar profesinę veiklą keičiantiems asmenims kelti kvalifikaciją arba persikvalifikuoti; taip pat juo reikšmingai prisidedama prie socialinės įtraukties, aktyvaus pilietiškumo ir asmeninio tobulėjimo.

IR ATSIŽVELGDAMA Į:

1. 2008 m. sausio 16 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl suaugusiųjų mokymosi: *mokytis niekada nevēlu*, kurioje valstybės narės raginamos skatinti žinių įgijimą ir kurti mokymosi visą gyvenimą kultūrą, visų pirma įgyvendinant politiką, kuria užtikrinama lyčių lygybė ir siekiama, kad suaugusiųjų švietimas taptų patrauklesnis, lengviau prieinamas ir veiksmingesnis.
2. 2008 m. gegužės mėn. Tarybos išvadas⁽²⁾ dėl suaugusiųjų mokymosi, kuriose pirmą kartą nustatyti bendri prioritetai, kuriems turi būti skiriama dėmesio suaugusiųjų mokymosi srityje, sukurtas pagrindas aktyvesniam įvairių suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimui Europos mastu ir pasiūlyta keletas konkrečių priemonių 2008–2010 m. laikotarpiui

⁽¹⁾ Šiame tekste sąvoka „suaugusiųjų mokymasis“ apima įvairių rūšių tiek bendrojo, tiek profesinio formaliojo ir neformaliojo mokymosi bei savišvietos veiklą, kuria suaugusieji užsiima baigę pirminio švietimo ir mokymo pakopą.

⁽²⁾ OL C 140, 2008 6 6, p. 10.

(toliau – veiksmų planas), kuriomis siekiama didinti dalyvavimą suaugusiųjų mokymosi ir gerinti jo kokybę.

3. 2008 m. lapkričio 21 d. Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybės atstovų rezoliuciją „Geresnis orientavimo visą gyvenimą integravimas į švietimo ir mokymosi visą gyvenimą strategijas“, kurioje akcentuota orientavimo, kaip tęstinio proceso, kuris bet kokio amžiaus piliečiams ir visą jų gyvenimą padeda nustatyti savo gebėjimus, kompetencijas ir interesus, priimti su švietimu, mokymu ir užimtumu susijusius sprendimus, taip pat organizuoti savo veiklą atsižvelgiant į švietimo ir mokymo, darbo ir kitą aplinką, svarba.
4. 2009 m. gegužės 12 d. Tarybos išvadas⁽³⁾, kuriose nustatyta su strategija „Europa 2020“ visiškai suderinama Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginė programa („ET 2020“) ir kurios keturi tikslai – susiję su mokymosi visą gyvenimą ir judumu, kokybe ir veiksmingumu, vienodomis galimybėmis, socialine sanglauda ir aktyviu pilietiškumu, taip pat su kūrybingumu ir novatoriškumu – yra vienodai svarbūs suaugusiųjų mokymuisi.
5. Tarybos ir Komisijos parengtą darbo programos „Švietimas ir mokymas 2010“ įgyvendinimo 2010 m. pažangos bendrą ataskaitą⁽⁴⁾, kurioje pabrėžta, jog svarbu, kad suaugusiųjų mokymasis apimtų visas bendrąsias kompetencijas, ir pažymėta, kad tenka sunkus uždavinys – užtikrinti, jog novatoriška metodika būtų naudinga visiems besimokantiems, įskaitant asmenis suaugusiųjų mokymosi srityje.
6. Strategijos „Europa 2020“ pavyzdines iniciatyvas:

— *naujų įgūdžių ir darbo vietų kūrimo darbotvarkę*, kurioje valstybių narių prašoma užtikrinti, kad, pasitelkus bendrąją ir profesinę mokymą bei aukštąjį mokslą, taip pat suaugusiųjų mokymąsi, asmenys įgytų tolesniam mokymuisi ir darbo rinkoje reikalingų gebėjimų,

⁽³⁾ OL C 119, 2009 5 28, p. 2.

⁽⁴⁾ OL C 117, 2010 5 6, p. 1.

- *Europos kovos su skurdu planą*, kuriame siūloma sukurti novatorišką švietimo modelį palankių sąlygų neturinčioms bendruomenėms, siekiant suteikti galimybę skurstantiems ir su socialine atskirtimi susiduriantiems asmenims gyventi oriai ir aktyviai dalyvauti visuomenės gyvenime,
  - *inovacijų sąjungą*, kuria skatinama siekti kompetencijos švietimo ir įgūdžių ugdymo srityje, siekiant užtikrinti, kad Europoje, kuri susiduria su gyventojų senėjimo problema ir stipriu konkurenciniu spaudimu, produktų, paslaugų ir verslo modelių inovacijos ateityje garantuotų augimą.
7. 2010 m. gegužės 11 d. Tarybos išvadas dėl švietimo ir mokymo socialinio aspekto ⁽¹⁾, kuriose pažymėta, kad suaugusiesiems sudarius daugiau galimybių mokytis galima suteikti naujų aktyvios įtraukties ir didesnio dalyvavimo visuomenės gyvenime galimybių.
8. 2010 m. spalio 21 d. Tarybos sprendimą dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių ⁽²⁾, kuriuo siekiama, kad dirbantys ir nedirbantys asmenys būtų veiksmingai skatinami mokytis visą gyvenimą, „užtikrinant galimybes kiekvienam suaugusiajam persikvalifikuoti ar pakelti kvalifikaciją.“
9. 2010 m. lapkričio 18–19 d. Tarybos išvadas dėl glaudesnio europinio bendradarbiavimo profesinio rengimo ir mokymo srityje ⁽³⁾, kuriose skatinamas atskirų asmenų aktyvesnis dalyvavimas tęstinio profesinio mokymo sistemoje, raginama daugiau investuoti į žmogiškųjų išteklių vystymą, mokymą įmonėse ir mokymąsi darbo vietoje, taip pat glaudžiau tarpusavyje bendradarbiauti mokymo įstaigoms ir darbdaviams, visų pirma žemos kvalifikacijos darbuotojų mokymo srityje.

PALANKIAI VERTINA TAI, KAD:

Visose 2008–2010 m. veiksmų plano prioritinėse srityse buvo imtasi darbo, nesvarbu, kad kiekvienoje šalyje jis vyko nevienodu greičiu:

- tobulinant bendrą švietimo ir mokymo sistemą, ypač nacionalinių kvalifikacijų sandaros ir mokymosi visą gyvenimą strategijų kūrimo srityje, vis daugiau dėmesio skiriama reformoms suaugusiųjų mokymosi srityje,
- kokybės užtikrinimas buvo įvardytas kaip svarbus klausimas suaugusiųjų mokymosi srityje; daroma pažanga rengiant suaugusiųjų mokymosi srities specialistų profesinių reikalavimų aprašus bei organizuojant mokymą, kuriant suaugusiųjų mokymosi paslaugų teikėjų akreditavimo sistemą ir tobulinant suaugusiesiems skirtas orientavimo paslaugas,
- vis daugiau dėmesio skiriant žemiausio lygio kvalifikaciją turinčių asmenų informavimui ir jų mokymosi galimybėms, jiems sudaromos geresnės galimybės integruotis į darbo aplinką ir visuomenę,

- neformalusis mokymasis ir savišvietė, kurie sudaro didžiąją suaugusiųjų mokymosi dalį, yra vis plačiau pripažįstami ir jų pasiekimai įteisinami, tačiau galimybė juos įteisinti vis dar per menkai pasinaudojama,
- imtasi darbo gerinant suaugusiųjų mokymosi sektoriaus stebėseną.

TAČIAU PRIPAŽĪSTA, KAD:

Siekiant suduoti atkirtį tiek trumpalaikėms, tiek ilgalaikėms ekonomikos krizės pasekmėms, reikia, kad suaugusieji reguliariai tobulintų savo asmeninius bei profesinius gebėjimus ir kompetencijas. Atsižvelgiant į dabartinį darbo rinkos nestabilumą ir į tai, kad reikia mažinti socialinės atskirties riziką, tai ypač taikytina asmenims, turintiems menkai išlavintus gebėjimus ir žemą kvalifikaciją. Vis dėlto mokymasis visą gyvenimą gali teikti pastebimos naudos visiems suaugusiesiems, įskaitant ir aukštą kvalifikaciją turinčius asmenis.

Tačiau vis labiau sutariama, jog plėtojant nacionalines mokymosi visą gyvenimą sistemas suaugusiųjų mokymasis šiuo metu yra silpniausia grandis. Dalyvavimas suaugusiųjų mokymosi sistemoje ir toliau mažėjo: nuo 9,8 % 25–64 m. amžiaus gyventojų 2005 m. iki tikrai 9,1 % 2010 m.; taigi pasiekti programoje „ET 2020“ nustatytą ambicingesnę tikslą – iki 2020 m. dalyvavimo lygį padidinti iki 15 % – bus dar didesnis iššūkis. Todėl reikia kreipti dėmesį į kliūtis, pavyzdžiui, į silpną motyvaciją ir į priežiūros paslaugų, leidžiančių moterims ir vyrams suderinti šeiminio gyvenimo ir darbo pareigas su mokymusi, stoką.

Kaip ir kituose sektoriuose, suaugusiųjų mokymesi turėtų būti pereita prie mokymosi rezultatais grindžiamos politikos, kurioje pagrindinis vaidmuo tenka savarankiškai besimokančiam asmeniui, nepaisant to, kur jis (ji) mokosi – darbe, namuose, vietos bendruomenėje, vykdydamas savanorišką veiklą arba švietimo ir mokymo įstaigose, ir sukurti tam reikalingą daugialypį valdymo modelį.

Tam, kad būtų sukurtas strategijos „Europa 2020“ tikslus padedantis įgyvendinti suaugusiųjų mokymosi sektorius, dar reikia daug daugiau nuveikti veiksmingo ir efektyvaus finansavimo, antros galimybės suteikimo, pagrindinių gebėjimų, pavyzdžiui, raštingumo ir mokėjimo skaičiuoti, taip pat skaitmeninio raštingumo, įgijimo, tikslinio migrantų, mokyklos nebaigusių asmenų ir nesimokančio, nedirbančio ir mokymuose nedalyvaujančio jaunimo, taip pat neigaliųjų ir vyresnio amžiaus suaugusiųjų mokymosi ir bendradarbiavimo su darbdaviais, socialiniais partneriais bei pilietine visuomene srityse.

Įgyvendinant veiksmų planą taip pat paaikėjo, kad dėl pakankamų statistinių duomenų trūkumo ir nesant politikos priemonių vertinimo sunku atlikti deramą suaugusiųjų mokymosi sektoriaus stebėseną. Formuojant faktiniais duomenimis pagrįstą politiką suaugusiųjų srityje, reikalingi išsamūs ir palyginami duomenys, susiję su pagrindiniais suaugusiųjų mokymosi aspektais, veiksmingos stebėsenos sistemos, be to, reikia, kad įvairios agentūros bendradarbiautų, taip pat kad būtų vykdoma aukštos kokybės mokslinių tyrimų veikla.

⁽¹⁾ OL C 135, 2010 5 26, p. 2.

⁽²⁾ OL L 308, 2010 11 24, p. 46.

⁽³⁾ OL C 324, 2010 12 1, p. 5.

MANO, KAD:

Mokymasis visą gyvenimą apima mokymąsi nuo ikimokyklinio iki pensinio amžiaus⁽¹⁾. Suaugusiųjų mokymasis yra vienas iš esminių mokymosi visą gyvenimą tęstinumo elementų, apimančių įvairių rūšių tiek bendrojo, tiek profesinio formaliojo ir neformaliojo mokymosi bei savišvietos veiklą, kuria suaugusieji užsiima baigę pirminio švietimo ir mokymo pakopą.

Siekiant toliau plėtoti 2008–2010 m. veiksmų plano pasiekimus ir kartu papildyti esamas politikos iniciatyvas mokyklinio ugdymo, aukštojo mokslo (Bolonijos procesas) bei profesinio mokymo (Kopenhagos procesas) srityse, reikalinga atnaujinta „Europos suaugusiųjų mokymosi darbotvarkė“, kurios tikslas – sudaryti galimybę kiekvienam suaugusiajam įgyti ir tobulinti savo gebėjimus ir kompetencijas visą savo gyvenimą.

Pasitelkus suaugusiųjų mokymąsi, galima reikšmingai prisidėti prie strategijos „Europa 2020“ tikslų sumažinti švietimo ir mokymo nebaigusių asmenų skaičių iki mažiau nei 10 % įgyvendinimo. Todėl ypač daug dėmesio turėtų būti skirta daugybės žemos kvalifikacijos europiečių, kuriems skirta strategija „Europa 2020“, švietimo sąlygų gerinimui, pradedant raštingumo, mokėjimo skaičiuoti ir antros galimybės mokytis priemonėmis kaip prielaida įgyti naujų darbui ir gyvenimui apskritai reikalingų gebėjimų. Tam, kad būtų įgyjami pagrindiniai gebėjimai, kurie taptų pagrindu ugdyti bendrąsias visą gyvenimą trunkančio mokymosi kompetencijas⁽²⁾, būtų sprendžiama mokyklos nebaigimo problema⁽³⁾ arba tokie klausimai kaip migrantų, romų ir kitų nepalankioje padėtyje esančių asmenų grupių švietimas ir socialinė įtrauktis, reikia imtis suderintų veiksmų tiek mokyklinio ugdymo, tiek suaugusiųjų švietimo sektoriuose.

Kartu reikėtų pripažinti, kad suaugusiųjų mokymasis gali būti reikšmingas įnašas ekonominio vystymosi srityje skatinant produktyvumą, konkurencingumą, kūrybingumą, novatoriškumą ir verslumą, ir jį skatinti.

Šiomis aplinkybėmis taip pat ypač reikia padidinti pastangas siekti strategijoje „Europa 2020“ nustatyto tikslo užtikrinti, kad mažiausiai 40 % jaunuolių baigtų tretinį mokslą ar įgytų jam lygiavertį išsilavinimą. Įgyvendinus šį uždavinį, būtų prisidėta prie žiniomis ir inovacijomis pagrįstos konkurencingos ekonomikos, kurioje visapusiškai panaudojami turimi ištekliai ir žmogiškasis kapitalas, vystymo.

TODĖL PRAŠO:

Priimti atnaujintą Europos suaugusiųjų mokymosi darbotvarkę, kurios pagrindu bus tęsiamas, papildomas ir stiprinamas darbas suaugusiųjų mokymosi srityje pagal Tarybos strateginėje prognozoje „ET 2020“ nustatytus keturis strateginius tikslus. Nors pradžioje daugiausia dėmesio sutelkta į 2012–2014 m. laikotarpį (žr. šio dokumento priedą), ši darbotvarkė turėtų būti laikoma dalimi ilgalaikės suaugusiųjų mokymosi vizijos, kuria iki 2020 m. siekiama didinti šio sektoriaus matomumą apskritai, o konkrečiau:

- i) padidinti suaugusiųjų (neatsižvelgiant į jų lytį ir asmenines bei šeimines aplinkybes) galimybę bet kuriuo gyvenimo etapu naudotis aukštos kokybės mokymosi galimybėmis siekiant skatinti tobulėjimą asmeninėje ir profesinėje srityje, įgalinimą, gebėjimą prisitaikyti, galimybes įsidarbinti ir aktyvesnę dalyvavimą visuomenės gyvenime;
- ii) plėtoti naują požiūrį į suaugusiųjų švietimą ir mokymą, kuriame daugiausia dėmesio būtų skiriama mokymosi rezultatams ir besimokančiojo atsakingumui bei savarankiškumui;
- iii) ugdyti suaugusiųjų supratimą, jog mokymasis yra ištisą gyvenimą siektinas tikslas, kurio jie turėtų siekti reguliariai, ypač bedarbystės ar profesinės veiklos keitimo laikotarpiais;
- iv) skatinti veiksmingų visą gyvenimą trunkančio orientavimo sistemų ir integruotų neformaliojo mokymosi bei savišvietos įteisinimo sistemų kūrimą;
- v) užtikrinti, kad, remiant pilietinei visuomenei ir socialiniams partneriams, taip pat vietos valdžios institucijoms, suaugusiesiems būtų visapusiškai teikiamas aukštos kokybės formalusis ir neformalusis švietimas ir mokymas, kuris skirtas bendrosioms kompetencijoms įgyti arba kurį pabaigus suteikiamos visų Europos kvalifikacijų sandaros (EKS) lygių kvalifikacijos;
- vi) užtikrinti lanksčias, įvairiems suaugusiųjų mokymo poreikiams pritaikytas sąlygas, įskaitant mokymą įmonėse ir mokymąsi darbo vietoje;
- vii) skatinti, kad darbdaviai geriau suvoktų, jog suaugusiųjų mokymasis padeda skatinti našumą, konkurencingumą, kūrybingumą, novatoriškumą bei verslumą ir kad jis yra svarbus veiksnys didinant savo darbuotojų įsidarbinimo bei judumo darbo rinkoje galimybes;
- viii) skatinti aukštojo mokslo įstaigas įtraukti mažiau įprastas besimokančiųjų grupes, pavyzdžiui, besimokančių suaugusiųjų grupes; tai būtų būdas pademonstruoti socialinį atsakingumą ir didesnę atvirumą plačiajai visuomenei, taip pat reaguoti į demografines problemas bei senėjančios visuomenės poreikius;
- ix) propaguoti socialinių partnerių ir pilietinės visuomenės vaidmenį įvardijant mokymo poreikius ir plėtojant suaugusiųjų mokymosi galimybes, taip pat optimizuoti centrinės, regioninės ir vietos valdžios institucijų dalyvavimą;
- x) skatinti subalansuotą švietimo ir mokymo išteklių paskirstymą per visą gyvenimą, remiantis bendra atsakomybe ir prisiimant stiprų viešą įsipareigojimą, visų pirma antros galimybės mokytis suteikimo ir pagrindinių gebėjimų ugdymo srityse;

⁽¹⁾ 2002 m. birželio 27 d. Tarybos rezoliucija dėl mokymosi visą gyvenimą (OL C 163, 2002 7 9, p. 1).

⁽²⁾ OL L 394, 2006 12 30, p. 10.

⁽³⁾ Kaip akcentuota 2011 m. birželio mėn. Tarybos rekomendacijoje (OL C 191, 2011 7 1, p. 1).

- xi) įtraukti socialinius partnerius ir didinti informuotumą apie naudą, kurios ir jie gali gauti iš mokymosi darbo vietoje, įskaitant pagrindinių gebėjimų lavinimą;
- xii) išplėtoti geras mokymosi sąlygas vyresnio amžiaus žmonėms, taip skatinant aktyvų, autonomišką ir sveiką senėjimą, drauge visos visuomenės labui panaudojant jų žinias, patirtį, socialinį ir kultūrinį kapitalą;
- xiii) tvirtai įsipareigoti skatinti suaugusiųjų mokymąsi kaip skirtingų amžiaus grupių (pavyzdžiui, pasitelkiant vadinamąjį „kartų susitarimą“), kultūrų ir įvairios socialinės kilmės žmonių tarpusavio solidarumo plėtros priemonę.

TODĖL PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ:

1. 2012–2014 m. laikotarpiu sutelkti pastangas į prioritetines sritis, išsamiai išdėstytas prie šio dokumento pridedamame priede, taip prisidedant prie keturių strateginės programos „ET 2020“ prioritetų, atsižvelgiant į atitinkamas nacionalines aplinkybes ir nacionalinius teisės aktus.
2. Užtikrinti veiksmingą ryšį tarp atitinkamų ministerijų ir suinteresuotųjų subjektų, socialinių partnerių, verslo subjektų, atitinkamų nevyriausybinė bei pilietinės visuomenės organizacijų, siekiant didesnės suaugusiųjų mokymosi politikos ir platesnės socialinės bei ekonominės politikos darnos.
3. Aktyviai bendradarbiauti ES lygiu, siekiant prisidėti prie sėkmingo pirmiau nurodytų prioritetinių sričių įgyvendinimo, pirmiausia:
  - i) visapusiškai panaudojant mokymosi visą gyvenimą priemones, dėl kurių susitarta ES lygiu, skatinant suaugusiųjų dalyvavimą mokymosi procese;
  - ii) pasitelkiant galimybes, kurias teikia mokymosi visą gyvenimą programa, ypač pagal „Grundtvig“ ir „Leonardo da Vinci“ programas, bei nuo 2014 m. ją pakeisianti programa, taip pat struktūriniai fondai, o prireikus – ir kitos priemonės, padedančios bendrai finansuoti paramos iniciatyvas;
  - iii) pasitelkiant atvirąjį koordinavimo metodą, padedant Komisijai ir naudojantis atitinkamais europiniais tinklais, skatinti tarpusavio mokymąsi ir dalijimąsi geros praktikos pavyzdžiais bei patirtimi suaugusiųjų mokymosi srityje;
  - iv) paskiriant nacionalinį koordinatorių, kad įgyvendinant suaugusiųjų mokymosi darbotvarkę būtų sudarytos geresnės sąlygos bendradarbiauti su kitomis valstybėmis narėmis ir Komisija.

IR PRAŠO EUROPOS KOMISIJOS:

Bendradarbiauti su valstybėmis narėmis ir jas remti plėtojant bei įgyvendinant pirmiau išdėstytą atnaujintą Europos suaugusiųjų mokymosi darbotvarkę ir ypač įgyvendinant I priede aprašytus 2012–2014 m. laikotarpio prioritetus, visų pirma:

- i) užtikrinant politikos iniciatyvų, kurių imamasi pagal šią rezoliuciją, ir iniciatyvų, kurios plėtojamos pagal kitus susijusius politikos procesus įgyvendinant „ET 2020“ strateginę programą, Kopenhagos procesą, Bolonijos procesą, ES aukštojo mokslo modernizavimo darbotvarkę, ir iniciatyvų, susijusių su raštingumu ir mokyklos nebaigimu, dėl kurių reikalingas bendras požiūris mokyklinio ugdymo ir suaugusiųjų mokymosi klausimu, papildomumą ir nuoseklumą, ir skatinant kiekvieno iš jų suaugusiųjų mokymosi aspektą;
- ii) užmezgant artimą ryšį su valstybėse narėse ir kitose dalyvaujančiose šalyse paskirtais nacionaliniais koordinatoriais;
- iii) sudarant suaugusiųjų mokymąsi remiančioms valstybėms narėms ir organizacijoms sąlygas dalytis informacija apie savo politikos priemones ir praktikas, apie tai, kaip jos šias priemones ir praktikas vertina (to siekti organizuojant tarpusavio mokymosi veiklą, apžvalgas, konferencijas, praktinius seminarus ir kitas atitinkamas priemones), ir, kiek leidžia turimi ištekliai, tobulinant duomenų surinkimą apie suaugusiųjų mokymąsi rengiant atnaujintą nuoseklią rodiklių ir lyginamųjų standartų sistemą, kurią numatyta pradėti taikyti 2013 m.;
- iv) stiprinant žinių bazę apie suaugusiųjų mokymąsi Europoje užsakant tyrimus ir didinant esamų mokslinių tyrimų struktūrų, kurias galima pasitelkti suaugusiųjų mokymosi klausimams nagrinėti, pajėgumus, įskaitant bendradarbiavimą su *Eurydice* tinklu ir Europos profesinio mokymo plėtros centru bei kitomis atitinkamomis institucijomis, visiškai išnaudojant jų informacinius ir mokslinius pajėgumus;
- v) toliau tęsiant ir stiprinant bendradarbiavimą su atitinkamomis tarptautinėmis organizacijomis, tokiomis kaip OECD (ypač panaudojant suaugusiųjų gebėjimų tarptautinio vertinimo programos rezultatus), JT (ypač su UNESCO) ir Europos Taryba, taip pat su kitomis susijusiomis regioninėmis ar pasaulinėmis iniciatyvomis, pavyzdžiui, su Europos ir Azijos mokymosi visą gyvenimą tinklu (ASEM);
- vi) panaudojant Europos lygiu turimas lėšas padėti įgyvendinti šią suaugusiųjų mokymosi darbotvarkę;
- vii) parengiant ataskaitą dėl darbotvarkės įgyvendinimo, kuri būtų bendros programos „ET 2020“ pažangos ataskaitos dalis.

PRIEDAS

EUROPOS SUAUGUSIŲJŲ MOKYMOSI DARBOTVARKĖ

2012–2014 m. prioritetinės sritys

Atsižvelgiant į kiekvienoje valstybėje narėje egzistuojančias specifines aplinkybes ir remiantis nacionaliniais prioritetais, valstybių narių prašoma – jei reikia, padedant Komisijai – daugiausia dėmesio skirti toms toliau nurodytoms sritims, kurios yra svarbiausios jų konkrečioms poreikiams.

1. Mokymąsi visą gyvenimą ir judumą paversti tikrove

Siekiant padidinti ir išplėsti suaugusiųjų dalyvavimą mokymosi visą gyvenimą procese, atsižvelgiant į ES nustatytą tikslą, kad mokymosi visą gyvenimą procese dalyvautų 15 % suaugusiųjų, taip pat siekiant iki 40 % padidinti jaunuolių, turinčių tretinį išsilavinimą ir jam prilyginamą kvalifikaciją, skaičių, valstybių narių prašoma daugiausia dėmesio skirti tam, kad:

- būtų skatinama paklausa ir kuriamos visuotinės ir nesunkiai prieinamos informavimo ir orientavimo sistemos, kurias papildytų veiksmingos sistemos, skirtos potencialių besimokančiųjų informuotumui ir motyvacijai didinti, ypač daug dėmesio skiriant nepalankioje padėtyje esančių asmenų grupėms, asmenims, nebaigusiems mokyklos, nesimokantiems, nedirbantiems ar mokymuose nedalyvaujantiems jaunuoliams, žemos kvalifikacijos ir neraštingiems suaugusiesiems, visų pirma turintiems raštingumo spragų, ir kurios sudarytų antrą galimybę mokytis ir įgyti pripažintą EKS lygio kvalifikaciją,
- darbdaviai būtų skatinami įsitraukti į mokymąsi darbo vietoje, siekiant ugdyti tiek darbui reikalingus, tiek platesnio pobūdžio gebėjimus, taip pat siūlant lankstesnes darbo valandas,
- būtų skatinamos lanksčios suaugusiųjų mokymosi galimybės, tarp kurių – didesnis aukštojo mokslo prieinamumas tiems, kurie neatitinka tradicinių kvalifikacinių kriterijų, ir diversifikuojamas aukštojo mokslo įstaigų siūlomas suaugusiųjų mokymosi galimybių pasirinkimas,
- būtų įdiegtos visiškai veikiančios neformaliojo mokymosi ir savišvietos pasiekimų įteisinimo sistemos, skatinama, kad jomis naudotųsi visoms amžiaus grupėms priklausantys ir paties įvairiausio lygio kvalifikacijos suaugusieji, taip pat įmonės ir kitos organizacijos.

2. Gerinti švietimo ir mokymo kokybę bei veiksmingumą

Siekiant sukurti stiprų suaugusiųjų mokymosi sektorių, valstybių narių prašoma daugiausia dėmesio skirti tam, kad būtų:

- plėtojamas suaugusiųjų mokymosi paslaugų teikėjų kokybės užtikrinimas, pavyzdžiui, pasitelkiant akreditavimo sistemas, atsižvelgiant į jau kituose sektoriuose egzistuojančias sistemas ir (arba) standartus,
- gerinama suaugusiųjų mokančių darbuotojų darbo kokybė, pavyzdžiui, apibrėžiant kompetencijų aprašus, nustatomos veiksmingo pirminiam mokymui ir profesiniam tobulinimui skirtos sistemos, sudaromos geresnės dėstytojų, mokytojų ir kitų suaugusiųjų mokančių darbuotojų judumo sąlygos,
- užtikrinama gyvybinga ir skaidri suaugusiųjų mokymosi finansavimo sistema, grindžiama bendra atsakomybe ir aukšto lygio viešuoju išpareigojimu šio sektoriaus srityje, suteikiant paramą tiems, kurie negali mokėti, subalansuotai paskirstant lėšas visai mokymosi visą gyvenimą sistemai, pasitelkiant visų suinteresuotųjų subjektų deramą indėlį į finansavimą ir ieškant naujoviškų naudingų ir veiksmingų finansavimo priemonių,
- plėjami mechanizmai, siekiant užtikrinti, kad švietimo pasiūla geriau atspindėtų darbo rinkos poreikius ir kad ji suteiktų galimybę įgyti kvalifikaciją ir išsiugdyti naujų gebėjimų, kurie padidintų žmonių gebėjimą prisitaikyti prie kintančios aplinkos naujų reikalavimų,
- intensyvinamas visų su suaugusiųjų švietimu susijusių suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimas ir partnerystė, pirmiausia valdžios institucijų, įvairių subjektų, kurie teikia suaugusiųjų mokymosi galimybes, socialinių partnerių ir pilietinių organizacijų, ypač regionų ir vietos lygiu, taip, kad būtų plėtojami „besimokantys regionai“ ir vietos mokymosi centrai.

3. Pasitelkiant suaugusiųjų mokymąsi skatinti vienodas galimybes, socialinę sanglaudą ir aktyvų pilietiškumą

Tam, kad suaugusiųjų mokymosi sektorius taptų pajėgus skatinti socialinę sanglaudą ir žmonėms, kuriems to reikia, suteikti *antrą galimybę* mokytis ir įgyti naujų galimybių gyvenime, taip pat padėti švietimo ir mokymo nebaigusiu asmenų skaičių sumažinti iki mažiau nei 10 %, valstybių narių prašoma daugiausia dėmesio skirti tam, kad būtų:

- keliamas suaugusiųjų raštingumo lygis ir tobulinami skaičiavimo gebėjimai, ugdomas skaitmeninis raštingumas, suaugusiesiems sudaromos galimybės įgyti esminius gebėjimus ir raštingumo formas, reikalingus norint aktyviai dalyvauti šiuolaikinėje visuomenėje (pavyzdžiui, ekonominis ir finansinis raštingumas, pilietinis, kultūrinis, politinis ir aplinkosauginis sąmoningumas, mokymasis sveikai gyventi, informuotumas vartojimo ir žiniasklaidos klausimais),

- didinama suaugusiųjų mokymosi galimybių pasiūla kaip priemonė stiprinti socialinę įtrauktį ir aktyvų dalyvavimą bendruomenės bei visuomenės gyvenime, taip pat skatinamas asmenų dalyvavimas suaugusiųjų mokymėsi, sudarytos geresnės suaugusiųjų mokymosi sąlygos migrantams, romams ir nepalankioje padėtyje esančioms asmenų grupėms, be to, sudarytos mokymosi galimybės pabėgėliams ir prieglobsčio siekiantiems asmenims, įskaitant priimančiosios šalies kalbos mokymąsi, jei to reikia,
- sudaroma daugiau mokymosi galimybių vyresnio amžiaus suaugusiems žmonėms pagal aktyvaus senėjimo programą, įskaitant savanorystę ir naujoviškų formų kartų tarpusavio mokymą ir iniciatyvas, kuriomis siekiama visos visuomenės labai panaudoti vyresnio amžiaus žmonių žinias, gebėjimus ir kompetencijas,
- atsižvelgiama į neįgalųjų bei dėl specifinių aplinkybių negalinčių dalyvauti mokymosi sistemoje asmenų (pavyzdžiui, esančių ligoninėse, globos įstaigose, kalėjimuose) mokymosi poreikius; jiems turi būti suteikiamas tinkamas orientavimas.

4. Suaugusiųjų ir jų mokymosi aplinkos kūrybingumo ir inovatyvumo skatinimas

Siekiant sukurti suaugusiųjų mokymosi naujovišką pedagogiką ir kūrybingą mokymosi aplinką, taip pat skatinti suaugusiųjų mokymąsi kaip galimybę padidinti piliečių kūrybingumą ir inovatyvumą, valstybių narių prašoma daugiausia dėmesio skirti tam, kad būtų:

- skatinama įgyti įvairiose srityse aktualių bendrųjų kompetencijų, pavyzdžiui, mokėjimo mokytis, iniciatyvumo ir verslumo, kultūrinio sąmoningumo ir išraiškos gebėjimų, pirmiausia suaugusiųjų mokymosi sektoriui pritaikant Europos bendrųjų kompetencijų metmenis,
- didinamas kultūros įstaigų (muziejų, bibliotekų ir pan.), pilietinės visuomenės, sporto ir kitų organizacijų, kurios sukuria kūrybingą ir inovatyvią neformaliojo suaugusiųjų mokymosi ir savišvietos aplinką, vaidmuo,
- geriau panaudojamos informacinės ir ryšių technologijos suaugusiųjų mokymuisi, kurios gali būti priemonės, padedančios išplėsti jo prieigą ir gerinti jo kokybę, pavyzdžiui, išnaudojant naujas nuotolinio mokymosi galimybes ir sukuriant e. mokymosi priemones ir platformas, kad taip būtų pasiektos naujos tikslinės grupės, ypač specialiųjų poreikių turintys arba atokiose vietovėse gyvenantys asmenys.

Tam, kad būtų remiamos pirmiau nurodytos prioritetingos sritys pagal keturis programos „ET 2020“ strateginius tikslus, valstybių narių prašoma toliau prisidėti prie to, kad būtų užtikrintas geresnis informacijos ir duomenų apie suaugusiųjų mokymąsi Europos, nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmeniu surinkimas, palyginamumas ir analizė:

5. Žinių bazės apie suaugusiųjų mokymąsi gerinimas ir suaugusiųjų mokymosi sektoriaus stebėseną

Valstybių narių prašoma daugiausia dėmesio sutelkti į tai, kad būtų:

- aktyviai dalyvaujama svarbiuose tarptautiniuose tyrimuose ir studijose, pavyzdžiui, suaugusiųjų švietimo tyrime, tęstinio profesinio mokymo tyrime ir tarptautinio suaugusiųjų kompetencijų vertinimo programoje, ir įgyvendinamos jų pagrindu nustatytos pagrindinės gairės,
- didinamos pastangos surinkti pakankamai bazinių duomenų apie, pavyzdžiui, dalyvavimą mokymosi procese, mokymosi teikėjus, finansavimą, rezultatus ir platesnę mokymosi naudą suaugusiems ir visuomenei, taip pat renkami duomenys ir apie vyresnius nei 64 metų amžiaus asmenis, atsižvelgiant į darbinės veiklos ilginimą,
- stiprinama suaugusiųjų mokymosi sektoriaus Europos, nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmeniu vystymosi ir rezultatų stebėseną bei poveikio vertinimas, kai įmanoma, geriau panaudojant esamas priemones,
- intensyviau atliekami moksliniai tyrimai ir išsamios analizės klausimais, susijusiais su suaugusiųjų mokymusi, išplečiamas mokslinių tyrimų mastas, įtraukiant naujas sritis, ir skatinama vykdyti daugiau tarpdalykinio pobūdžio ir perspektyvinių analizių,
- teikiamos ataskaitos apie suaugusiųjų mokymosi politikos priemones, kurios būtų programos „ET 2020“ pažangos ataskaitos dalis.